

สรุปประเด็นสำคัญ

๑. คำสั่งของศาลปกครองสูงสุด ที่ ๑๕๗/๒๕๕๖ ระหว่างเทศบาลเมืองหนองคาย ผู้ฟ้องคดี กับ นายวีระศักดิ์ พันธุ์นาเหนือกับพวก ผู้ถูกฟ้องคดี เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ มีประเด็นสำคัญคือ

(๑) คำสั่งตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นคำสั่งทางปกครอง

(๒) เมื่อดำเนินการเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้กระทำละเมิดจะเกษียณอายุไปแล้วก็ตาม หน่วยงานของรัฐสามารถใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้โดยไม่ต้องมีคำสั่งบังคับของศาลปกครอง หน่วยงานของรัฐจึงไม่เป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

๒. คำสั่งของศาลปกครองสูงสุด ที่ ๑๖๑/๒๕๕๖ ระหว่างนายบุญชู สาระกุล กับพวก ผู้ฟ้องคดี กับ คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลปากช่องกับพวก ผู้ถูกฟ้องคดี เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย มีประเด็นสำคัญคือ

(๑) กรณีที่ผู้บริหาร อบต. กระทำละเมิดต่อ อบต. ผู้เสียหายอาจเป็น อบต. ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล หรือราษฎรในเขต อบต.

(๒) สมาชิกสภา อบต. ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในเขต อบต. และมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมและตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหาร อบต. ฟ้องคดีเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้บริหาร อบต. ที่กระทำละเมิดต่อ อบต. ให้แก่ อบต. จึงเป็นการฟ้องคดีในฐานะเป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการและอำนาจหน้าที่ของ อบต. จึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีได้

๓. คำสั่งของศาลปกครองสูงสุด ที่ ๕๖๕/๒๕๕๖ ระหว่างนายนิรินทร์ โพธิ์งาม ผู้ฟ้องคดี กับ เทศบาลเมืองสุวรรณภูมิ กับพวก ผู้ถูกฟ้องคดี เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่ง โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย มีประเด็นสำคัญคือ

(๑) การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดเป็นเพียงขั้นตอนการดำเนินงานภายในของฝ่ายปกครอง ยังไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือเสียหายแก่บุคคลใด จึงยังไม่สามารถนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองได้

(๒) คำสั่งตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่เกิดจากการกระทำละเมิดจากการปฏิบัติหน้าที่ หรือไม่ได้เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ก็ตาม เป็นคำสั่งทางปกครอง

(๓) เมื่อกำสั่งตาม (๒) ข้างต้นเป็นคำสั่งทางปกครอง ดังนั้น จึงต้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ ก่อนนำคดีมาฟ้อง

ต่อศาลปกครอง ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

๔. คำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดง ที่ อ.๔๗/๒๕๔๖ ระหว่าง นางราตรี บริบูรณ์ ผู้ฟ้องคดี กับ องค์การบริหารส่วนตำบลผาจุ ผู้ถูกฟ้องคดี เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย มีประเด็นสำคัญคือ

(๑) ยืนยันบรรทัดฐานว่า คำสั่งตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๘ เป็นคำสั่งทางปกครอง และต้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๘ ก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

(๒) หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๘ ให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงาน โดยประมาทเกินเลื่อเพียงเล็กน้อยชดใช้ค่าเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐ เป็นคำสั่งที่มีลักษณะผิดพลาดอย่างชัดแจ้งร้ายแรงถือเสมือนว่าไม่มีการออกคำสั่งทางปกครองเลย อย่างไรก็ตาม เพื่อมิให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง เมื่อได้รับคำสั่งตามมาตรา ๑๒ ข้างต้น คู่กรณีชอบที่จะยื่นอุทธรณ์ต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองตามขั้นตอนและวิธีการที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ หรือที่กฎหมายอื่นกำหนดเฉพาะก่อน เนื่องจากการวินิจฉัยว่า คำสั่งใดจะถือเสมือนว่าไม่มีการออกคำสั่งทางปกครองเช่นในคดีนี้ ศาลจะเป็นผู้วินิจฉัย หากคู่กรณีเข้าใจไปเองว่าเป็นคำสั่งที่ถือเสมือนว่าไม่มีการออกคำสั่ง แล้วนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองโดยมิได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวก่อน ถ้าศาลปกครองเห็นว่า คำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งทางปกครอง เมื่อฟ้องคดีโดยมิได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวก่อน ก็เป็นกรณีที่ฟ้องคดีโดยยังมิได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการที่กฎหมายกำหนด ศาลก็ไม่อาจรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้ และต้องจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ [หมายเหตุ.- หน่วยงานของรัฐจะมีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้เฉพาะกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นกระทำละเมิดโดยจงใจหรือประมาทเกินเลื่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น หากเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดโดยไม่จงใจหรือประมาทเกินเลื่อเพียงเล็กน้อย หน่วยงานของรัฐ ไม่สามารถเรียกค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้กระทำละเมิดได้ ความเสียหายตกเป็นพับกับหน่วยงานของรัฐนั้น ทั้งนี้ ตามมาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ]

ส่วนศึกษาวิเคราะห์หลักปฏิบัติราชการที่ตี
สำนักวิจัยและวิชาการ สำนักงานศาลปกครอง
โทร ๐ ๒๖๓๐๑๒๐๐ ต่อ ๓๐๐๑,๓๐๔๕

หมายเหตุ.- หากมีคำแนะนำ ข้อเสนอแนะ หรือต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมประการใด กรุณาแจ้งให้ทราบตามที่อยู่ของ
สำนักวิจัยและวิชาการฯ หรือทาง email address "kadec@adminecourt.go.th"